

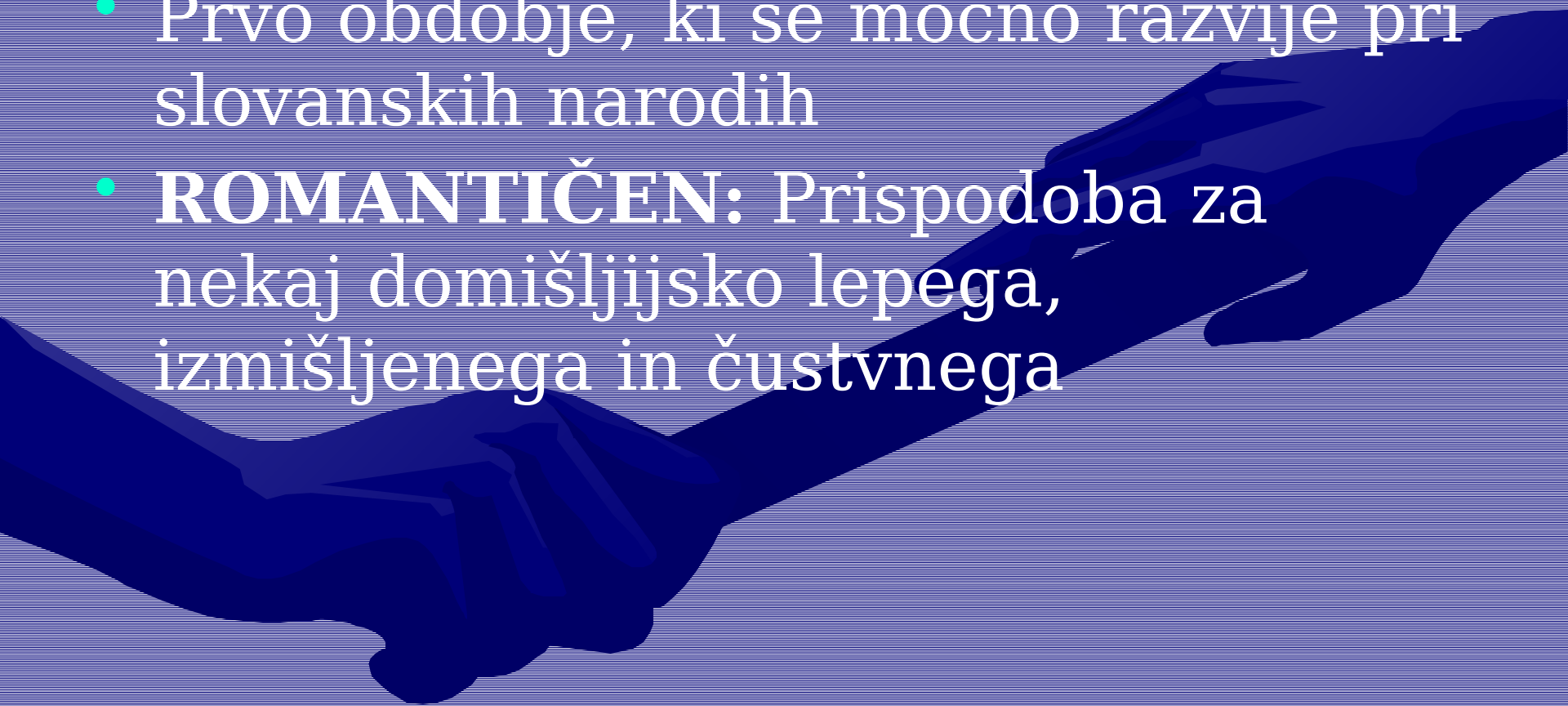
Romantika na slovenskem

1830-1848

Romantika po Evropi

- Pojavi se l. 1808 v Nemčiji, Angliji
- Prvo obdobje, ki se močno razvije pri slovanskih narodih
- **ROMANTIČEN:** Prispodoba za nekaj domišljjsko lepega, izmišljenega in čustvnega

Romantika na slovenskem

- Začetki leta 1830
- Slovenska literatura drugič dohiti evropsko s Prešernom

France Prešeren (1800- 1849)

- Največji predstavnik slovenske literarne umetnosti
- 1828 - doktor prava
- L. 1846 dobi samostojno odvetniško pisarno v Kranju

Delo:

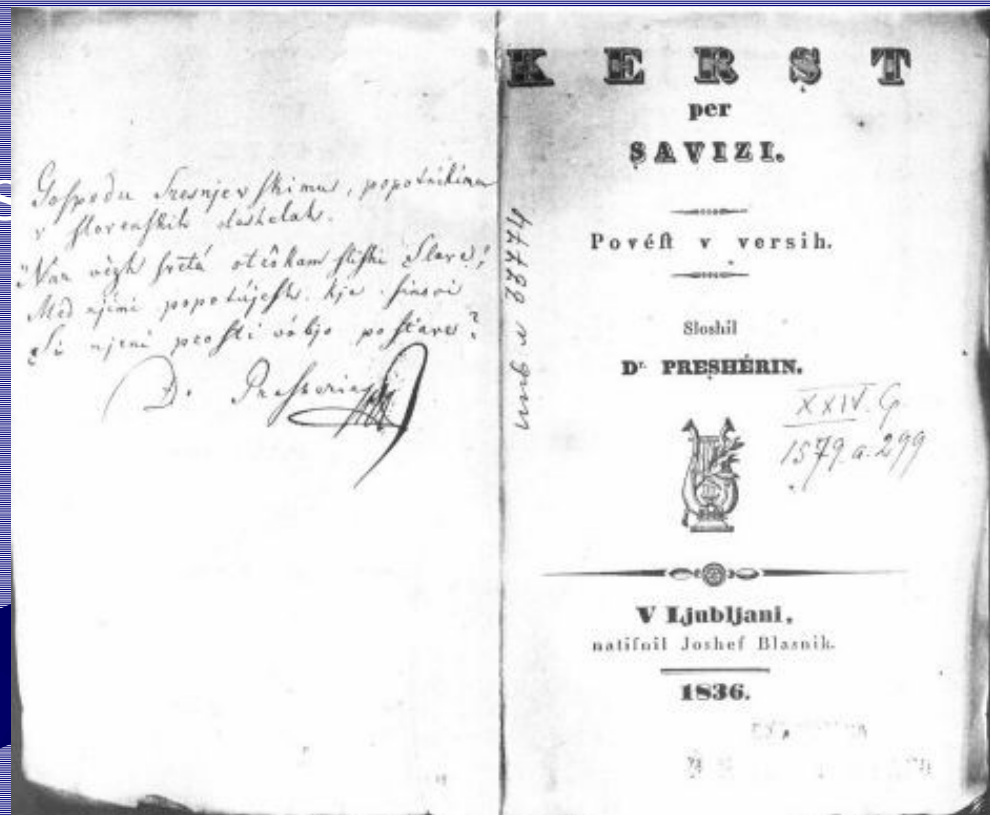

MLADOSTNO (ZGODNJE) OBDOBJE:

- Do pesnikovega 30. leta
- Piše pod vplivom razsvetljenstva
- Prevod *Lenore*, balada *Povodni Mož*, *Zvezdogledam*, pesmi *Dekletam*

ZRELO OBDOBJE

- Do pesnikovega 40. leta
- Postane romantik s pesmijo Slovo od mladosti
- Sonetje nesreče (1832), Sonetni venec (1833), Ljubezenski sonetje, Zabavljivi sonetje, Krst pri Savici (1835)...

Zdravljica.

Spet tute so rodile,
Perjatljivince nam sladko,
Ki nam zivlja zila,
Serce razjadni in oho
Ki vtopi
Vse skerbje,
O potetih porsih ujo budli.

Komu nar pred veselo
Zdravljico, bratje, ino zapot!
Bog nas nim devalo,
Bog zivi vsi slovanski svet,
Brate vse,
Kar nas je
Sinov slovence matere.

Edinost, srca, oprava
Ki nam naj nazaj se verajo,
Otrah, kar ima slava,
Vsi naj si vrohe serijo!

POZNO OBDOBJE

- Do pesnikove smrti
- Prešeren je resigniran
- Osrednje pesmi:
balada
Neiztrohnjeno srce, Zdravljica
(1844), romanca
Judovsko dekle...

Poezije (1847)

- Zbirka njegovih najljubših pesmi
- Blaznikova tiskarna

POEZIJE

Dóktorja

Francéta Prešérna.

Sim dólgo úpal in se bál,
Slovó sim úpu, stráhu dál;
Sercé je prážno, sréčno ni,
Nazáj si úp in stráh želi.

V LJUBLJANI.
Natisnil Józef Bláznik.

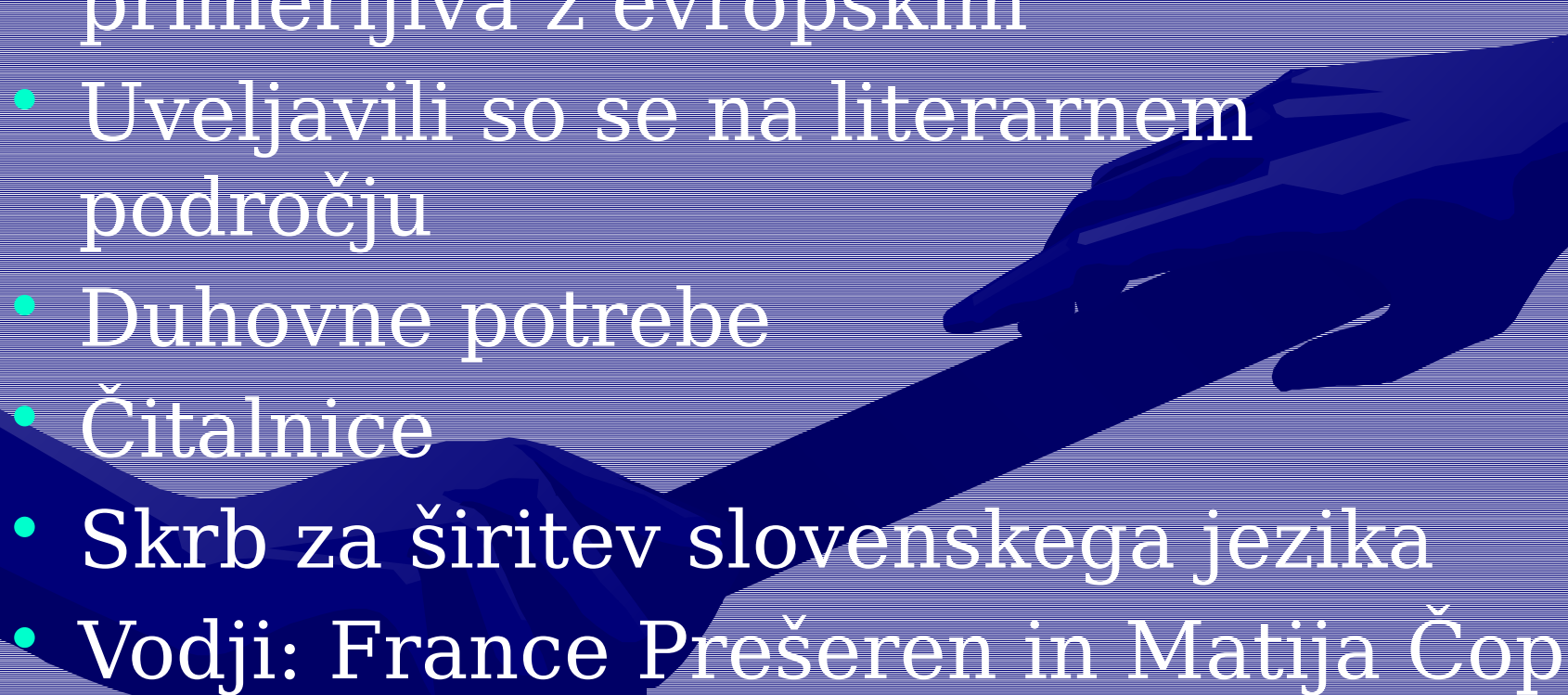
1847.

Matija Čop (1797- 1835)

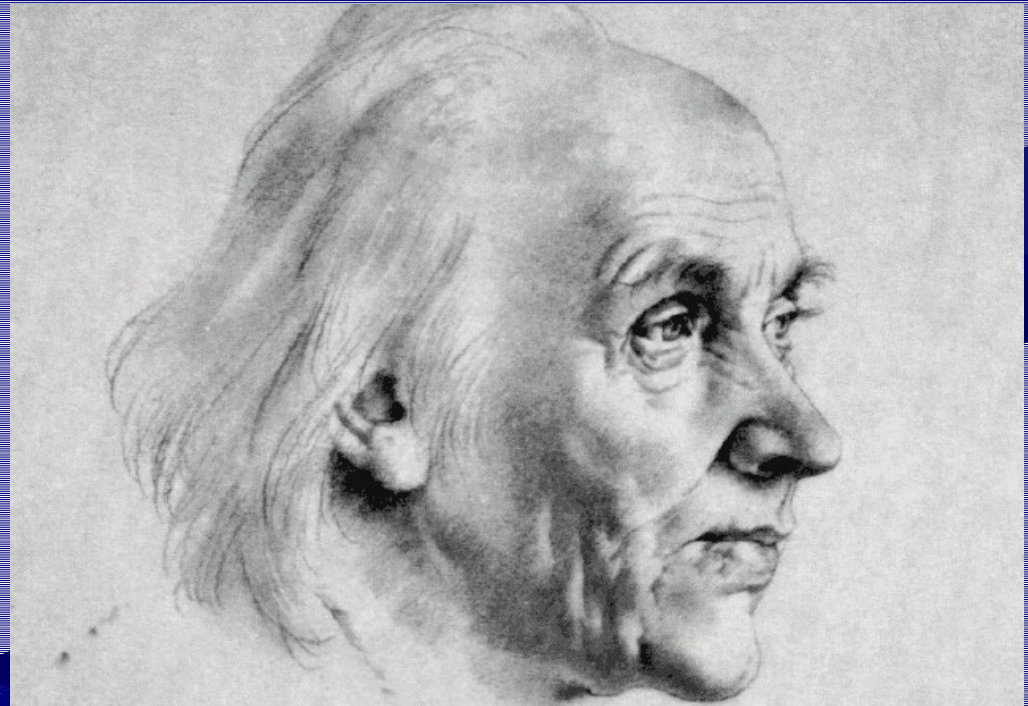
- Prvi slovenski kritik, literarni teoretik, poznavalec vse svetovne literature
- *Literarni program*
- Seznanjal je Prešerna z novostmi
- Nadaljeval Zoisov krožek
- Tabor

Mladoslavenci

- Jezik razvit do stopnje, ki bo primerljiva z evropskim
 - Uveljavili so se na literarnem področju
 - Duhovne potrebe
 - Čitalnice
 - Skrb za širitev slovenskega jezika
 - Vodji: France Prešeren in Matija Čop
-
- A stylized illustration of two hands shaking, rendered in a dark blue color. The hands are positioned diagonally across the lower half of the slide, with one hand on the left and the other on the right, symbolizing agreement or partnership.

Jernej Kopitar (1780- 1844)

- Odličen jezikoslovec (filolog)
- **DELA:**
 - + *Slovenska znanstvena slovnica* (v nemščini, 1908)
 - + *Gagolita Clozianus*
 - + *Literarni program*
- Nadaljeval Pohlinov krožek
- Taber

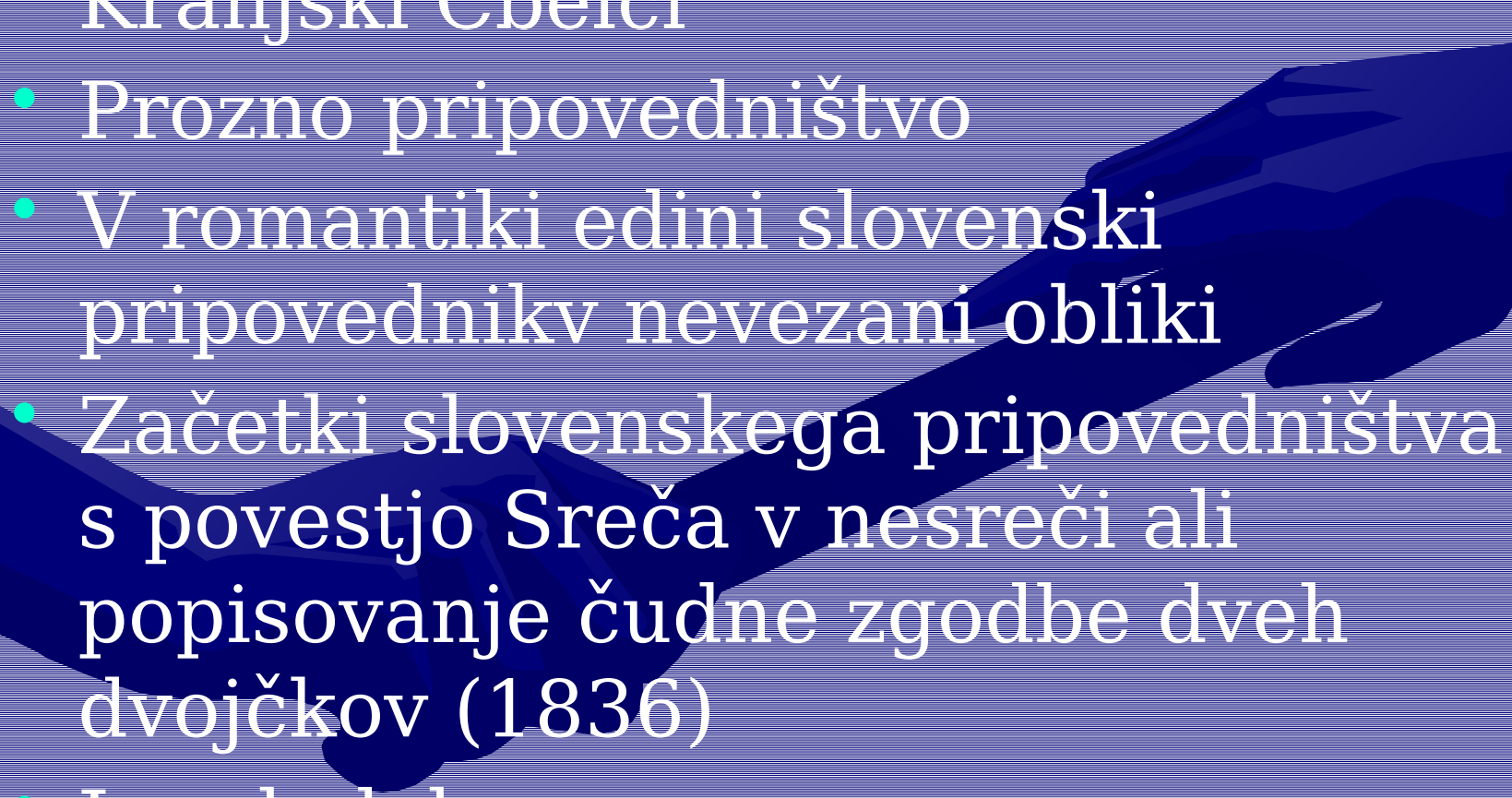
Staroslovenci

- Zahteve po pisanju v nemščini
- Vodja: Janez Bleiweis
- Vzgoja in izobraževanje
- Jezik osnovan na kmečki govoric

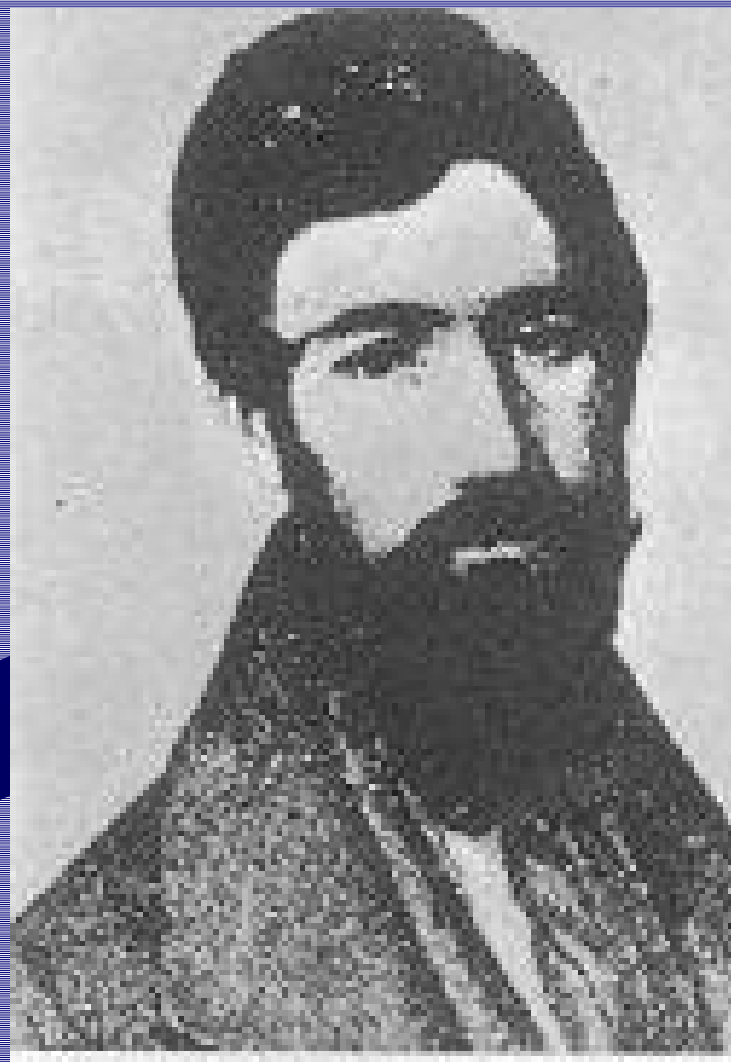
Nemuškutarji

Janez Ciglar (1792- 1867)

- Začel z nabožnimi pesmimi v Kranjski Čbelci
 - Prozno pripovedništvo
 - V romantiki edini slovenski pripovednikv nevezani obliki
 - Začetki slovenskega pripovedništva s povestjo Sreča v nesreči ali popisovanje čudne zgodbe dveh dvojčkov (1836)
 - Junak delavec
-
- A stylized illustration of two hands shaking, rendered in a dark blue color. The hands are positioned diagonally across the lower half of the slide, with one hand on the left and one on the right, fingers interlaced in a firm grip. The background is a lighter blue gradient.

Stanko Vraz (Jakob Fras) (1810- 1851)

- Pripadnik Ilirizma
- Hrvaški pesnik, kritik, urednik
- Pisal je ljubezenske pesmi balade, romance
- Prevajalec
- *Slovenske ljudske pesmi ali Narodna pesen ilirska*

Novice in novičarji

KRANJSKA ČBELICA

- Drugi pesniški almanah
- 5 zvezkov (1830, 1831, 1832, 1834, 1848)
- Urednik: Miha Kastelc
- Glavni pesnik: France Prešeren

KRAJNSKA
Z H B E L I Z A.

—
NA
„SVITLOBO DAL“
M. KASTELIZ.

—
PERFE BUKVIZE.

V LJUBLJANI
NATISNIL JOSEF BLASNIK.
1830.

Abecedna vojna oz. črkarska pravda (1833)

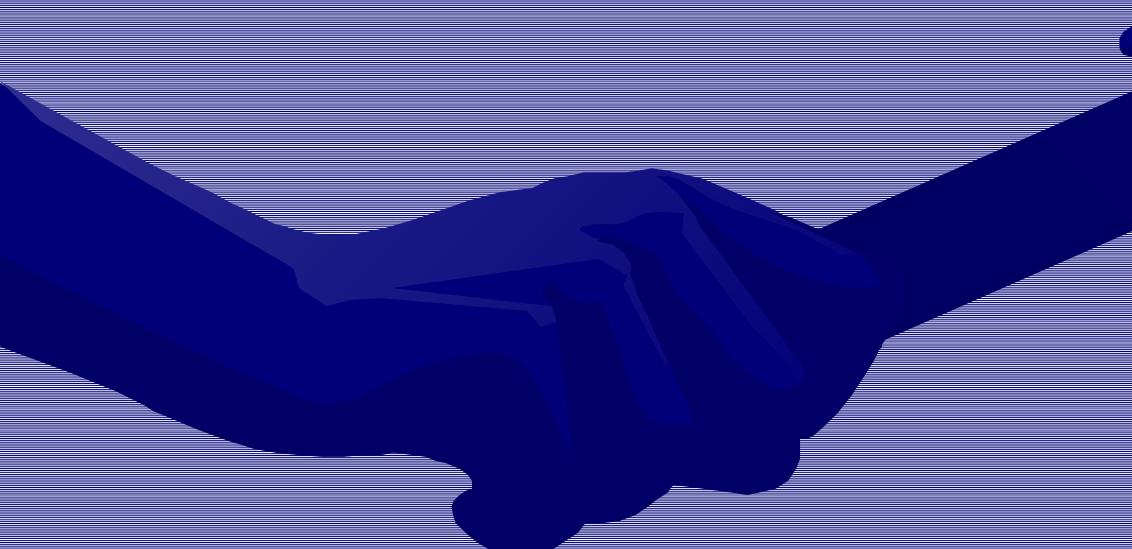
- Jernej Kopitar je objavil dva nova črkopisa (dajničico in metelčico)
- Čop in Prešeren sta mu nasprotovala
- Ljudovit Gaj šumnikom dodal strešico
- Po njem se imenuje slovenski črkopis-Gajica

<i>c</i>	c C	<i>č</i>	č Č
<i>s</i>	s S	<i>š</i>	š Š
<i>z</i>	z Z	<i>ž</i>	ž Ž
<i>ü</i>	y Y	<i>nj</i>	nj Nj

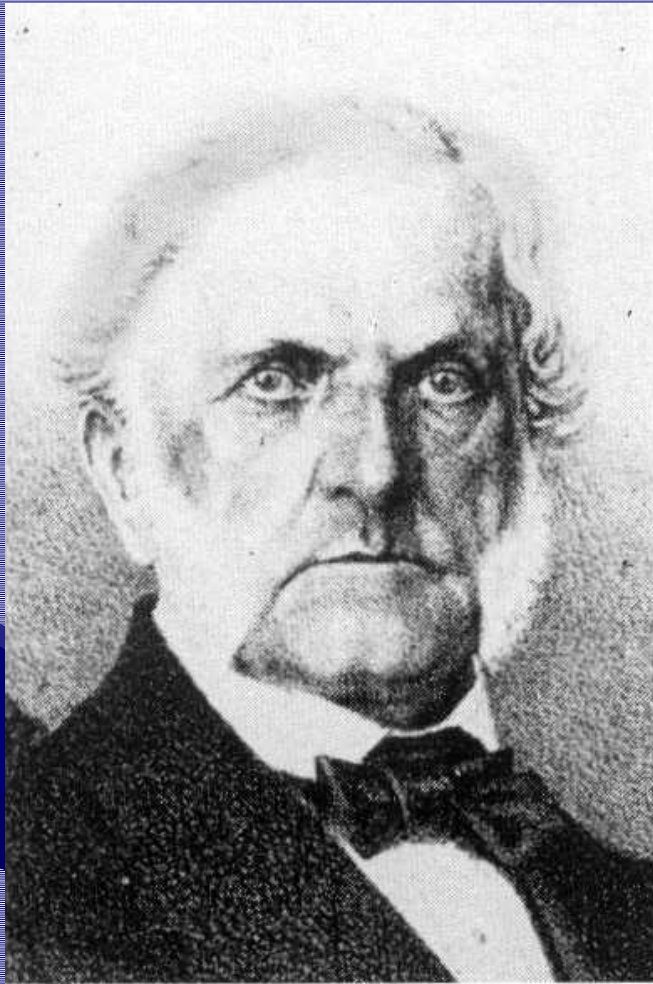
Dajničica

Janez Bleiweis (1808- 1881)

- Politik (strokovna in kulturna publicistika)

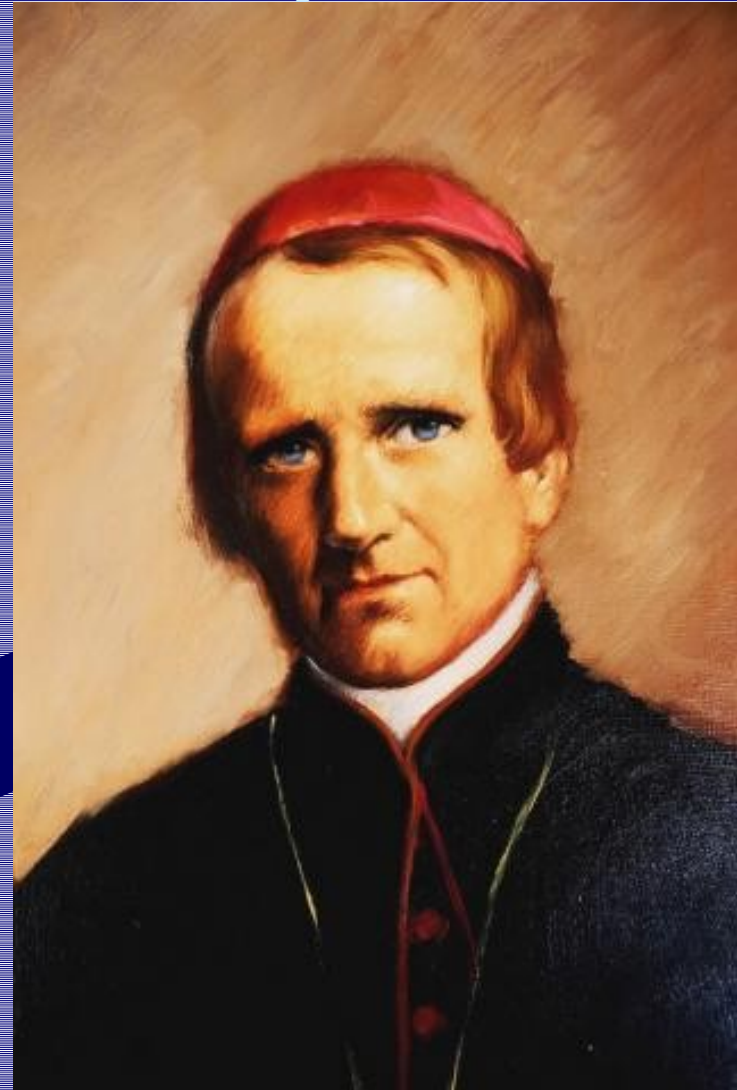
Jovan Vesel Koseski (1798- 1884)

- Nemške pesmi
- Sonet *Potavža*- prvi slovenski sonet (1818)
- Prevajalec (Homer, Schiller, Byron)

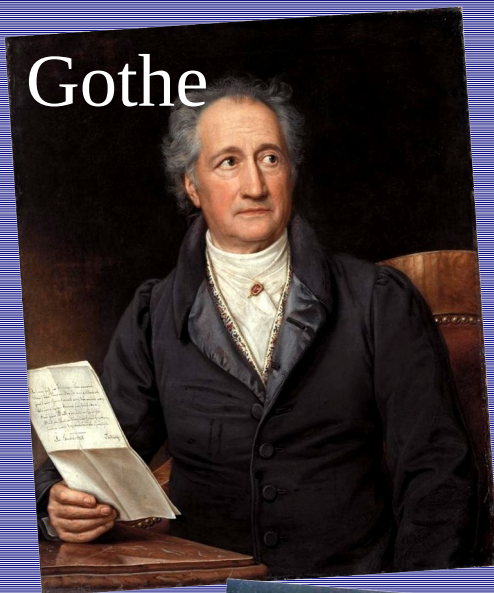
Anton Martin Slomšek (1800- 1862)

- Nabožen pisatelj, priložnostni pesnik (izdal več verskih knjig)
- Vzgojna knjiga *Blaže in Nežica v nedeljski šoli* (1842)
- Mohorjeva družba (1852)

Evropski romantiki

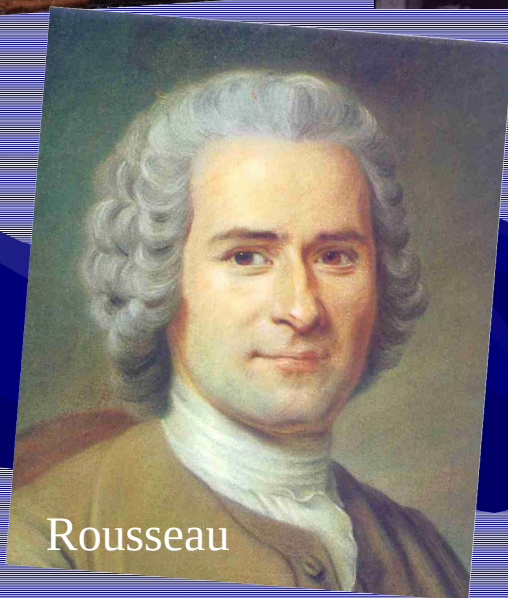
Gothe

Schiller

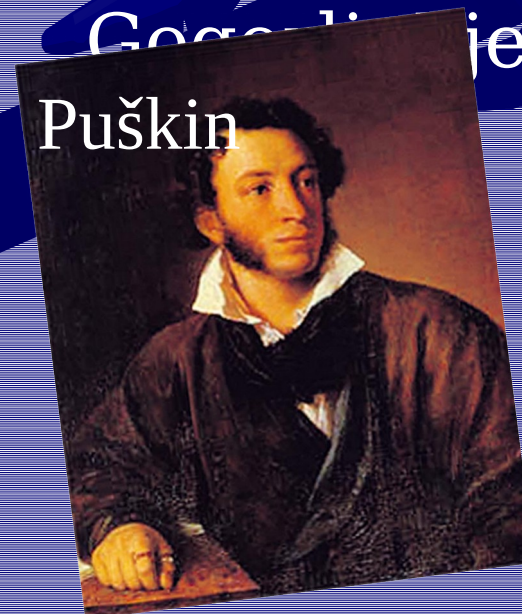

Rousseau

- **NEMČIJA:**
Goethe, Schiller
- **FRANCIJA:**
Rousseau
- **RUSIJA:** Puškin,
Gogol, Lermontov

Puškin

Umetnost

- Prevladuje čustvo in domišljija

- **Evropski skladatelji:** Franz Schubert,

Robert Schumann, Frederic Chopin

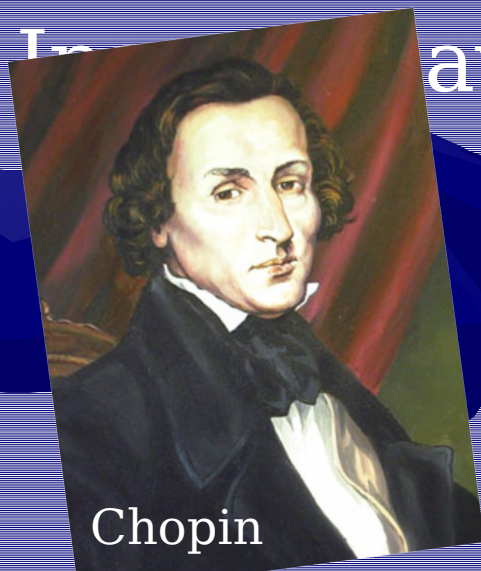
Slovenski skladatelji: Benjamin i

Josip In avorin Jenko, Ja

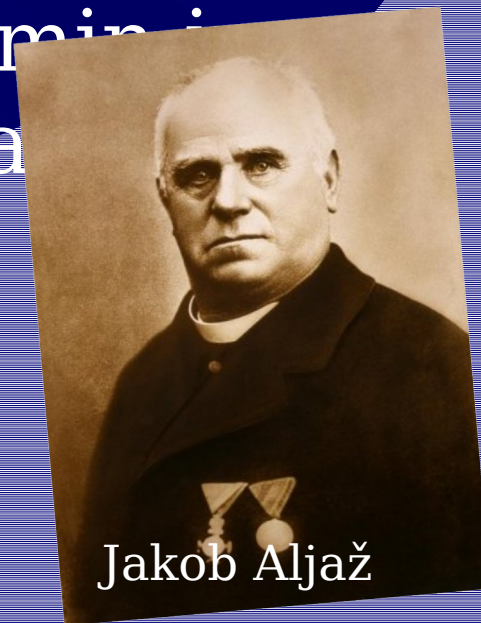
Aljaž

Schubert

Chopin

Jakob Aljaž

Literatura

- Svet književnosti 2 (Janko Kos, Tomo Virk)
- Pregled slovenskega slovstva (Janko Kos)
- Fotografije: Google

